

[Minister Lise Østergaard]

vans. Omsorgen for menneskets elementære rettigheder tjener det i hvert fald ikke.

Når alt, hvad jeg her har sagt, tages i betragtning, så kan det ikke overraske nogen, at vi på Beogradmødet har måttet konstatere, at der endnu mangler meget i, at Helsingfors-slutakten kan betragtes som gennemført. Men samtidig må vi anerkende, at det er ikke ubetydelige fremskridt, der i al stilhed er gjort siden Helsingfors. Det drejer sig ikke mindst om genforening af familier, hvis medlemmer har været adskilt som følge af politiske begivenheder i Europa i de seneste årtier. Denne gode udvikling har navnlig fundet sted i forholdet mellem Forbundsrepublikken Tyskland og de østeuropæiske lande. Men også her i landet har vi gennem to-sidede kontakter efterhånden fået løst mange problemer vedrørende familiebesøg, familiegenforening og ægteskaber mellem danske statsborgere og borgere i de østeuropæiske lande.

Fra dansk side har vi viet spørgsmålet om menneskerettighederne stor opmærksomhed på Beogradmødet. Vi fremhævede f. eks. i åbningsindlægget, at den danske regering gentagne gange har udtrykt dyb bekymring over den behandling, som er blevet personer og grupper til del, alene fordi de har givet udtryk for deres syn på menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder. Og vi har som før beskrevet fremhævet det som et mål for den danske regerings politik at søge at fremme både de borgerlige politiske rettigheder og de økonomiske og sociale rettigheder. Denne grundholdning gælder både vores indenrigspolitik og vores udenrigspolitik.

Vi har også fremlagt en række forslag til forbedring af gennemførelsen af slutaktens bestemmelser. Det gælder f. eks. bestemmelserne om forbedrede menneskelige kontakter, hvor vi sammen med en række andre lande har foreslået foranstaltninger til en hurtigere, positiv og ikke-diskriminerende behandling af sager om familiebesøg, familiegenforening og indgåelse af ægteskab o. lign. Vi har også stillet konkrete forslag, som skulle lette det almindelige rejsesamkvem.

Alligevel må vi erkende, at afspændingspolitikens vilkår nok er vanskeligere, end man umiddelbart antog det i 1970'ernes begyndelse, og på mange områder har det knebet med at føre slutaktens konkrete indhold

ud i livet. Dels har det vist sig vanskeligere end ventet at opnå enighed mellem Øst og Vest om afspændingspolitikens militære side, dvs. nedrustning og de tillidskabende foranstaltninger, der nødvendigvis spiller en afgørende rolle i en troværdig afspændingsproces. Dels er der grundlæggende ideologisk betingede forskelle mellem Øst og Vest i opfattelsen af, hvilken rolle den enkelte borger bør spille, eller hvilken betydning der skal tillægges det enkelte menneske med hensyn til virkeliggørelsen af de mål, som er indeholdt i slutakten.

Set i lyset heraf er det et positivt træk, at Beogradmødet overhovedet har kunnet finde sted og danne rammen om en åben drøftelse af slutaktens gennemførelse. Hertil kommer, at der er blevet fremsat mange forslag, som skulle styrke slutaktens gennemførelse, og de har i sig selv bidraget til at vise nye handlemuligheder og nye forhandlingsveje, som forhåbentlig vil blive udnyttet.

Vender vi os nu til det afsluttende dokument, som blev vedtaget ved Beogradmødet, så må man naturligvis give udtryk for skuffelse over, at det ikke lykkedes at nå til enighed om konkrete beslutninger, der kunne styrke slutaktens gennemførelse. Men det er dog et positivt træk, at deltagerlandene bekræftede deres vilje til at gennemføre slutakten fuldt ud og til at videreføre CSCE-processen. Det næste møde vil finde sted i Madrid i 1980.

På trods af vanskelighederne med at opnå enighed om konkrete spørgsmål er der fra alle sider udtrykt vilje til en positiv og konstruktiv fortsættelse af den proces, som blev påbegyndt under konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa. Og selv om virkningerne af Beogradmødet hverken kan måles eller vejes på nuværende tidspunkt, så er det regeringens opfattelse, at drøftelserne på Beogradmødet har haft en stimulerende indflydelse på alle de deltagende lande både i Øst og i Vest med hensyn til den fortsatte virkeliggørelse af slutaktens bestemmelser. Dette gælder også spørgsmålet om respekten for menneskerettighederne.

Som direkte svar på det stillede spørgsmål vil jeg derfor sige, at Beogradmødets betydning for menneskerettighederne i de kommunistiske lande bl.a. består i den meget vigtige kendsgerning, at dette ømtålige spørgsmål overhovedet er blevet genstand for så åbne